

29.02.24

10:00 – 14:50

MS TEAMS

VÄÄRTUSPÕHISED RIIGIHANKED – KUIDAS KOOSTADA KVALITATIIVSEID HINDAMISE KRITERIUME

Erki Fels / TGS Baltic nõunik, vandeadvokaat

Täna kavas

10.00 – 10.10 – Avasõnad. **Estella Põllu** (Rahandusministeerium)

10.10 – 10.40 – Kellele näidised ja kuidas neid kasutada, **Erki Fels** (TGS Baltic)

10.40 – 11.00 – Ülevaade kaasamisest. **Triin Toimetaja** (PwC)

11.00 – 12.00 – Projekteerimine, ehitus, kindlustus. **Jana Tudelep** (TGS Baltic)

12.00 – 12.30 – Universaalsed kriteeriumid. **Erki Fels** (TGS Baltic)

12.30 – 13.00 – Lõunapaus

13.00 – 14.40 – Sõidukid, reisikorraldus, koolitus, toitlustus. **Erki Fels** (TGS Baltic)

14.40 – 14.50 – Lõpusõna. **Estella Põllu** (Rahandusministeerium)

Kvalitatiivsed hindamise kriteeriumid. Kuidas näidised sündisid?

Erki Fels,
vandeadvokaat

Erki Fels

Vandeadvokaat

Tartu Ülikoolis riigihangete õiguse õppejõud

RHS kommenteeritud väljaande üks autor

Advokatuuri kutsesobivuskomisjoni liige

T +372 53 493 777

E erki.fels@tgsbaltic.com

A Ahtri 6a, 10151 Tallinn

Milleks ja
kellele

“

Estella Põllu. Riigihangete uued
põhimõtted – revolutsioon või
evolutsioon?

Plaan ei ole keelata madalaima
hinna põhjal parima pakkumuse
väljaselgitamist, vaid anda võimalus
toetada ka muude riigile oluliste
valdkondade arengut.

Madalaim hind on endiselt kasutatav
kriteerium, kui kvaliteedi tase on
paigas, kuid see ei peaks edaspidi
olema üks ja ainus hindamise
kriteerium

Allikas: <https://blogi.fin.ee/2023/05/riigihangete-ued-pohimotted-revolutsioon-voi-evolutsioon/>

Tabel 1. Riigihangete valdkonna taustainfo (mõjuindikaatorid) ¹¹

indikaator	2020	2021	2022
1 riigihangete osakaal riigieelarve kuludest	43%	30%	39%
2 riigihangete osakaal SKP-st	18%	12%	15%
3 Eesti ressursitootlikkus ¹²	0,71 eur/kg	0,78 eur/kg	N/A
4 ühe pakkujaga hangete osakaal	19,6%	23,7%	26,3%
5 väljakuulutamiseta hangete osakaal	7,9%	7,6%	6,9%
6 madalaima hinna ja kulu alusel hinnatud hangete osakaal	87%	87%	87%
7 VKE-dega sõlmitud lepingute osakaal	88%	87%	88%

MILLEKS VAJA?

kestliku arengu eesmärgid

- Tõstab hanke tulemuse kvaliteeti
- Vähendab avaliku sektori tarbimise jalajälge
- Tagab panuse kestlikku arengusse
- Suurendab sotsiaalset võrdsust
- Aitab säästa tarbimiseks kuluvaid ressursse
- Parandame kindlustunnet

KUIDAS AITAB?

HANKIJAT TOETAVAD

- Nõustamine, kompetentsikeskuse loomine
- Juhendmaterjalid, sh näidishanketingimused
- Koolitused
- Koostööprojektid
- RHR

HANKIJA

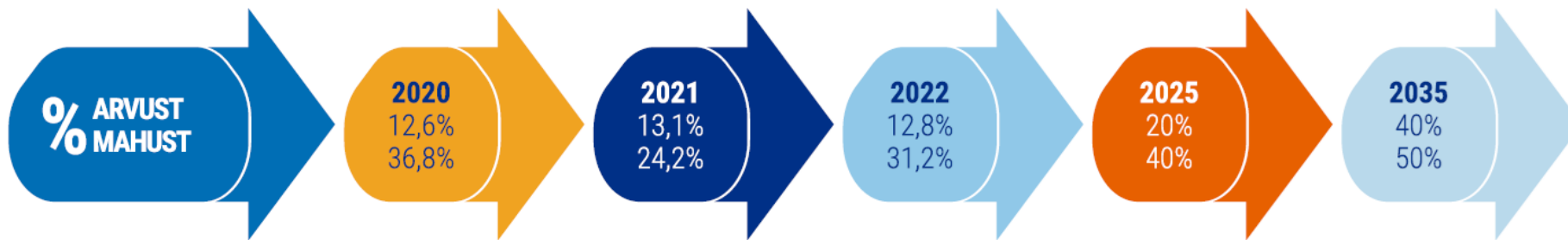
- Hanke ettevalmistamisel avatud lähenemine hanke esemele
- Riigihangete strateegiliste põhimõtete kasutusele võtmine
- Turu-uuringute läbiviimine
- Avaliku ja erasektori vaheline koostöö
- Kasutab riigihanke tööriistu
- Seab kvaliteedikriteeriumeid

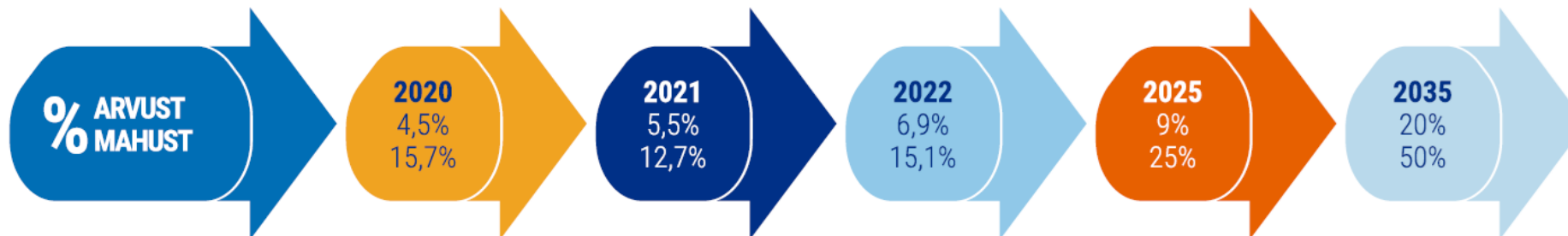
Kasutame riigihanke võitja väljaselgitamisel pakkumuse maksumuse kõrval hanke eseme omadusi ja kvaliteeti kirjeldavaid kriteeriumeid, et selgitada välja parima hinna ja kvaliteedi suhtega lahendus

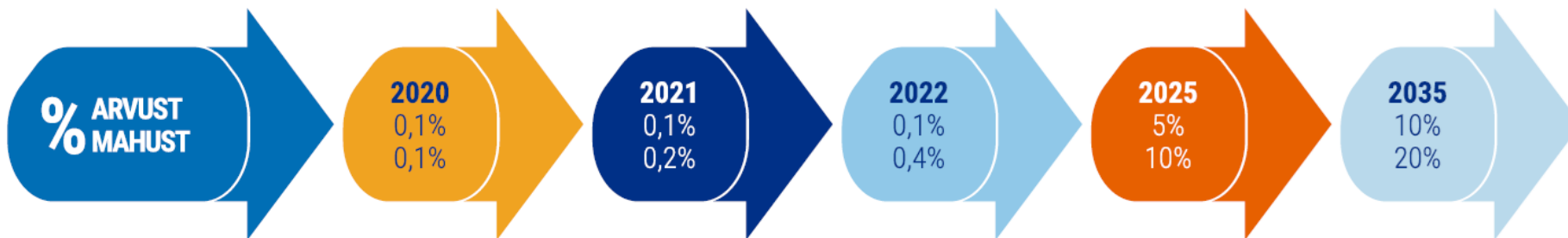
Tulemusindikaator 7. Kvaliteedikriteeriumite alusel hinnatud riigihangete osakaal

Tulemusindikaator 3. Keskkonnahoidlike riigihangete osakaal

Tulemusindikaator 4. Sotsiaalselt vastutustundlike riigihangete osakaal

Eesmärk inspireerida

1. Horisontaalsed kriteeriumid
2. Universaalsed kriteeriumid
3. Valdkondlikud kriteeriumid:
 - Koolitusteenus
 - Reisikorraldusteenus
 - Kindlustus
 - Sõidukid
 - Toitlustusteenus
 - Projekteerimine
 - Ehitus

2

Kuidas
näidiseid
kasutada

Kas näidised on küpsed RHAD-i kopeerimiseks?

Mitte päris 100%

RHAD koostamise vastutus lasub hankijal

Näiteks:

1. Pakkumus saab 5 punkti, kui menüüs on iga päev lihatoidule alternatiivne taimne toit.
2. Pakkumus saab kuni 20 punkti selle eest, kui mitu **hankelepingu esemega sarnast koolitust (igaüks kestusega vähemalt 5 ak/h)** on koolitaja korraldanud.

Kuidas tekkisid näidiste osakaalud?

Osakaalud on hinnang

- Lähtusime eeldusest, et hind on jätkuvalt oluline aspekt
- Tuginesime kriteeriumi tähtsusele, panusele kvaliteedi suurenemisse, hankelepingu eseme eripärale ja turuosaliste tagasisidele.
 - Kas ehitushankes saab olla „Töökorralduskava“ 30 punkti?
 - Aga projekteerimise puhul?
- Hindamise kriteeriume saab kombineerida, tegemist on n-ö rootsi lauaga. Vastavalt võib muutuda ka hindamise kriteeriumi osakaal

**Aga see, mis on
näidis hindamise
kriteerium, on
meil tavaliselt
vastavustingimus**

Kas **subjektiivsed** hindamise kriteeriumid on lubatavad?

Mida näidiseid koostades silmas pidasime

1. Võimalik täita
2. Kvaliteedi kasv
3. Lihtne tõendada ja kontrollida

3

Horisontaalsed
kriteeriumid

“

Väärtuspõhine riigihange on kvaliteedist või **väärtuseesmärkidest** lähtuva riigihanke kohta käiv üldtermin, mis hõlmab endas nii kvaliteedikriteeriumite alusel hinnatud kui ka keskkonnahoidlikku, sotsiaalselt vastutustundlikku ja innovatsioonihanget

Riigihangete strateegilised põhimõtted

“

**Hankijatel ei peaks olema
lubatud nõuda pakkujatel, et
neil kehtiks teatav sotsiaalsed
või keskkonnaalast vastutust
reguleeriv ettevõttepoliitika**

direktiivi 2014/24/EL põhjendus 97

“

Eriliigiliste isikuandmete (sh terviseandmete) töötlemine riigihanke kontekstis **ei saa põhineda isiku nõusolekul**, sest nõusolek peab olema täielikult vabatahtlik

AKI 27.07.2023 kiri nr 2.1.-5/23/778-4

Puudega isiku kaasamine

Pakkumus saab 5 punkti, kui pakkuja kaasab hankelepingu täitmisesse vähemalt ühe puuetega isiku puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse tähenduses.

Hankijal on õigus enne hankelepingu täitmisega alustamist nõuda pakkujalt tõendeid, mis kinnitab puuetega isiku kaasamist hankelepingu täitmisesse (nt Sotsiaalkindlustusameti kinnitus puudega isiku kaardi väljastamise ja kehtivuse kohta).

Haavatavate gruppide kaasamine

Pakkumus saab 5 punkti, kui pakkuja kaasab hankelepingu täitmisesse vähemalt ühe isiku järgmistest haavatavatest gruppide:

- 1) töötud tööturuteenuste ja -toetuste seaduse tähenduses;
- 2) kuni 30-aastane isik või vanem kui 50-aastane isik, kes on tööotsija tööturuteenuste ja -toetuste seaduse tähenduses.

Pakkuja esitab pakkumuses kaasatava isiku CV ja kaasatava isiku andmed tööstaatus kohta.

Mille paremaks muutmisele suunatud?

- kaitsta või hoida keskkonda
- tagada suuremat kaasatust ja vähendada sotsiaalsed tõrjutust
- parandada noorte teadlikkust ja suurendada ettevõtjate ja kooli koostööd
- edendada paremat töökultuuri või võrdsust

Taaskasutus

Pakkumus saab 10 punkti, kui pakkuja kasutab hankelepingu täitmisel **50% ulatuses** tooteid, mis on valmistatud **taaskasutatavast toorainest**. Taaskasutatav on tooraine, mida saab uuesti kasutada (nt polüesterkiud, teras, orgaanilised aiajäätmed).

Pakkuja esitab hankelepingu täitmisel kasutatavate toodete nimekirja ja selgituse, millisest taaskasutatavast toorainest toode valmistatud on.

Madala CO₂ heitega sõidukite kasutamine

Pakkumus saab 5 punkti, kui pakkuja kasutab hankelepingu täitmisel madala CO₂ heitega sõidukeid. Madala CO₂ heitega sõiduki keskmine heitkogus ei ületa **50 grammi CO₂ kilomeetri kohta**.

Pakkuja esitab hankelepingu täitmisel kasutatavate sõidukite nimekirja ning info sõiduki keskmise heitkoguse (grammi CO₂/km) kohta.

Praktikakoha pakkumine

Pakkumus saab 5 punkti, kui pakkuja pakub hankelepingu täitmiseks tasustatud tööpraktikat vähemalt ühele **töötule** tööturuteenuste ja -toetuste seaduse tähenduses või **noorele** vanuses 18—26.

Tasustatud praktikakoht tähendab, et isikule tagatakse hankelepingu täitmise ajal **vähemalt 4 nädala pikkune** tasustatud praktikaleping ning pakkuja avaldab informatsiooni praktikalepingutele kandideerimise kohta vähemalt kuu aega enne praktikalepingu sõlmimist veebis vähemalt ühes üleriigilise levikuga väljaandes.

Töö- ja eraelu tasakaalu toetamine

Pakkumus saab 10 punkti, kui pakkuja võtab kasutusele vähemalt kaks töötajate **töö- ja eraelu tasakaalu** toetavat meetet, mida pakkuja rakendab hankelepingu täitmisel.

Näiteks on töö- ja eraelu tasakaalu toetavaks meetmeks töötajatele vaba päeva võimaldamine koos seoses eraelulise sündmusega või tervispäeva võimaldamine. Tervispäev on tasustatud tööpäev ilma haiguslehte võtmata, mida töötaja saab kasutada näiteks massaažis käimiseks või enda koduseks ravimiseks

Suhkur ei maitse erinevalt, kui sellega kaubeldi ebaõiglaselt. Sellele vaatamata jätab toode, mis on turule toodud ebaõiglastel tingimustel, sotsiaalselt vastutustundlikule tarbijale mõru maigu

Kohtujuristi arvamus C-368/10, p 110

